

بسمه تعالی

مطالعه و آموزش نهج البلاغه، دستور کار سال جدید

مقام معظم رهبری که سایه‌شان به بلندای آفتاب گسترده باد در سخنرانی نوروزی خود به مهم‌ترین و زیربنایی‌ترین امور اشاره کرده و آنها را در رأس امور کشور و وظیفه عموم، قرار دادند، از جمله «مطالعه و آموزش نهج البلاغه» که چنین استفاده می‌شود، نهج البلاغه نمایشگر فرهنگ اسلامی و پیشران حرکت عالی رشد و پیشرفت است و همگان وظیفه دارند از این سرچشمه حیات بخش برای تحقق آرمان «تمدن اسلامی» بهره‌ور گردند و زمینه تعالی و زیربنای آن هدف بزرگ را فراهم آورند و این اشاره به همان نکته‌ای است که ایشان در سخنرانی چهارمین کنگره بین‌المللی نهج البلاغه در سال ۱۳۶۳ ایراد فرمودند:

« امروز شرایطی، مشابه شرایط دوران حکومت امیرالمؤمنین علیه السلام است پس روزگار، روزگار نهج البلاغه است امروز می‌شود از دیدگاه دقیق و نافذ امیرالمؤمنین علیه السلام به واقعیت‌های جهان و جامعه نگاه کرد و بسیاری از حقایق را دید و شناخت و علاج دردها را پیدا کرد، همین است که به نظر ما امروز از همیشه به نهج البلاغه محتاج‌تریم»^۱

در واقع نهج البلاغه نمایشگر حقایق و مفاهیم و راهکارهای رسیدن جامعه به اوج ترقی، پیشرفت و آیین‌نامه اجرایی مفاهیم عالی قرآنی است که به قول امام راحل رحمته الله در پیامی که به کنگره هزاره نهج البلاغه در سال ۱۳۶۰ ارسال فرمودند «نهج البلاغه بیان و تفسیر کلام الله است و... امام علیه السلام نمونه انسان و قرآن ناطق می‌باشد و تا ابد نام بزرگ او باقی و خود او الگوی انسانیت و مظهر اسم اعظم است»^۲

امام رحمته الله در ادامه، دانشمندان و متفکران جهان اسلام را دعوت کرده‌اند که ابعاد عرفانی، فلسفی، اخلاقی، تربیتی، اجتماعی، فرهنگی و دیگر بعدها را بیان کنند و این کتاب را به جوامع بشری معرفی کرده و عرضه دارند.

مقام معظم رهبری دام ظلّه بر اساس یک دید و مطالعه عمیق و ضرورت زمان به این توصیه اقدام کرده‌اند و می‌دانند که در پرتو مطالعه و آموزش این کتاب ارجمند و توجه و سرمایه‌گذاری روی آن جامعه با

۱. بازگشت به نهج البلاغه ص ۲۸

۲. پیام حضرت امام خمینی به کنگره هزاره نهج البلاغه

یک حرکت پرشتاب و ژرفانه به قله‌ها صعود کرده و یک شبه ره صد ساله را طی خواهند کرد، همانطور که امیرالمؤمنین علیه السلام فرمودند:

فَاتَّقُوا اللَّهَ عِبَادَ اللَّهِ وَفِرُّوا إِلَى اللَّهِ مِنَ اللَّهِ، وَامْضُوا فِي الدِّي نَهْجَهُ لَكُمْ وَفُؤُوا بِمَا عَصَبَهُ بِكُمْ،
فَعَلِيٌّ ضَامِنٌ لِفَلْحِكُمْ^۱

ای بندگان خدا از خدا پروا کنید و از او به او پناه آورید و در راهی که برایتان هموار کرده است گام بردارید و نسبت به چیزی که از شما خواسته است قیام و اقدام کنید که علی، ضامن سعادت ابدی شماست»

و یا در خطبه ای دیگر فرمود:

بِنَا اهْتَدَيْتُمْ فِي الظُّلْمَاءِ وَتَسْتَمْتُمُ العُلِيَاءِ وَبِنَا انْفَجَرْتُمْ عَنِ السَّرَارِ... أَقَمْتُ لَكُمْ عَلَى سَنَنِ الْحَقِّ
فِي جَوَادِ الْمَضَلَّةِ...^۲

شمایان در تاریکی‌ها به نور ما راه یافتید و برچکاد بلند بزرگی برآمدید و به برکت فجر صادق ما از ظلمت‌ها رهیدید... پرچم حق را در کوران گمراهی‌ها برایتان افراشتم...

کوتاه سخن آنکه جامعه ما پس از پیروزی انقلاب اسلامی و تشکیل حکومت، نیاز شدید به الگوی ویژه و کارآمدی دارد که بتواند این بار عظیم را به دوش کشیده و در مقابل شرق و غرب و فرهنگ‌های طاغوتی بایستد و چه الگویی برتر و بالاتر از الگوی حکومت علوی است که قرن‌ها مورد توجه اندیشمندان و محققان قرار گرفته و تا امروز در دنیا و سازمان‌های بین‌المللی از جمله سازمان ملل متحد مطرح شده و با نگاه احترام و ارزش بدان می‌نگرند.

بسیار جالب است که نهج البلاغه و فرمان امام به مالک اشتر که دستور حکومت و آیین نامه حکمرانی است س از قرن‌ها هنوز در اوج و عروج است و جامعه بشری خود را محتاج آن می‌داند گرچه مثل همیشه بی‌مهری‌ها و تعصب‌ها و دشمن‌کامی‌ها مانع از اجرای آن می‌شود.

در اینجا لازم است اشاره کنم که این فرمان مبارک در سال ۱۳۸۳ در سازمان ملل متحد مطرح شده است و نماینده ایران در آن سازمان در پی درخواست بنیاد نهج البلاغه در این رابطه چنین پاسخ داده است:

۱. نهج البلاغه خطبه ۲۴

۲. همان خطبه ۴

ریاست محترم بنیاد نهج البلاغه با سلام بازگشت به دورنگار شماره ۸۲/۷۴۴۵ مورخ ۸۲/۱۱/۲۵ به اطلاع می‌رساند در سال ۲۰۰۲ میلادی، برنامه عمران ملل متحد به درخواست اتحادیه عرب گزارشی را در مورد توسعه انسانی جامعه عرب تهیه و منتشر کرد. این گزارش شامل ۸ فصل است و در این فصول مسائل توسعه انسانی کشورهای عربی شامل مسائل جمعیتی، آموزشی، بهداشت، تحقیقات، فناوری، رشد و توسعه اقتصادی، زمانداری و دموکراسی مورد بررسی قرار گرفته است. در برخی از فصول گزارش مذکور بخشی از بیانات بزرگان و بیانیه‌های بین‌المللی و منطقه‌ای به عنوان سوابق تاریخی موضوعات مطروحه بیان شده است، در بخش مربوطه به «جامعه دانش محور» و به زمامداری بخشی از سخنان حضرت علی علیه السلام و بخشی از فرمان آن حضرت به مالک اشتر به نقل از نهج البلاغه درج شده است.....

مخاطب پیام مقام معظم رهبری دامت‌الله

اینک پس از بیان مقدمات به این نتیجه می‌رسیم که خطاب مقام معظم رهبری دامت‌الله در سخنان نوروزی اولاً به عموم مردم است که در هر سطحی که باشند کتاب شریف نهج البلاغه را در سبب کالای خانواده قرار داده و با آن مانوس و محشور باشند و به عنوان داروی شفابخش آن را مورد توجه و عمل قرار دهند به ویژه مسئولان و کسانی که در حوزه حکمرانی قرار گرفته‌اند. در اینجا لازم است از گفتگوی خود با رئیس جمهور شهید جناب دکتر رئیسی عزیز یاد کنم که با اندوهی فراوان و قلبی آکنده از فقدان آن شخصیت بزرگ که در تاریخ سیاست ایران درخشید و با اینکه دولت مستعجل بود ولی سیمای حکومت علوی علیه السلام را به نمایش گذاشت. ایشان در یک تماس تلفنی ویژه از اینجانب خواستند چنانچه مطالب جدیدی درباره فرمان امام به مالک اشتر دارید ارسال نمایید تا در جلسات هفتگی دولت از آن استفاده شود که اینجانب هم، رساله‌ای را تنظیم کردم که متأسفانه به فاجعه دردناک شهادت ایشان منتهی شد. طنین صدای ایشان هنوز در حافظه تاریخ در مرکز اسناد بنیاد نهج البلاغه نگهداری می‌شود. دومین مخاطب ویژه سخنان نوروزی مقام معظم رهبری، مراکز آموزشی کشور از جمله مدارس، دانشگاه‌ها و حوزه‌های علمیه است که باید کتاب نهج البلاغه، کتاب درسی شود و با بهره‌گیری از آن برای مقاطع مختلف تحصیلی، کتاب تدوین و ارائه گردد.

وزارتخانه های علوم و آموزش و پرورش و حوزه‌های علمیه وظیفه دارند به این پیام مبارک توجه ویژه کرده و به نویسندگان کتاب‌های درسی توصیه کنند که این مهم را در نظر گرفته و از این منبع عظیم فکری و علمی به زبان روز و ادبیات فاخر بهره‌ور گردند.

البته حوزه و دانشگاه رسالت بزرگ‌تری نیز به عهده دارند که بنیاد نهج البلاغه پس از دریافت این پیام ارزشمند، فعالیت ویژه‌ای را آغاز کرده و با مسئولان مربوطه مکاتباتی انجام داده و نیز برنامه‌های خود را اعلام کرده، تا چه قبول افتد و چه در نظر آید.

سیدجمال الدین دین پرور